

Edvi Illés - villa

A csodálatos épület Nógrádverőce „Mágnás során” az Árpád úton épült a XIX. sz. végén. Neobarokk tornyaival, díszes ablakdíszzeivel, kőfaragott erkélyével, kovácsoltvas kerítésével, kétszárnyú hintóbejárós kapujával a falu ékessége lett.

Az épület már 1879-ben Kammersperyer tulajdonos nevéen Erzsébet-lak nyaralóként létezett.(!?)

Később Edvi Illés Aladár gépészmérnök, műegyetemi tanárelőadó tulajdona. Tanítványainak vizsgamunkája az épület kovácsoltvas kerítése.

A villát egy ideig csak nyaralóként használták a család tagjai, majd az Edvi Illés Aladár festőművészé lett, aki feleségével Némethy Ella énekesnővel élt itt e csodálatos környezetben.

Sok szép nap után házasságuk megromlott, elváltak és az épületet 1924-ben eladták. Aladár Budapestre az I. ker. Fűrj utca 32-be költözött, felesége egy ideig a Bagolyvár egyik lakásának bérlője volt. A vevő a Turáni Kör nevű társaság, akik Vass József miniszter 20-20000 pengős segítő adományával megvették az Edvi Illés- házat kultúrháznak,elfogadva azt a kikötést, ha az egyesület feloszlik, a kultúrház a község ingyenes tulajdona lesz.

Az épület nyugati szárnyában három válaszfalat kivettek és mozit létesítettek. Balra tanács- és báltermet, a házhoz tartozó hátsó telken két modern tenispályát, az udvarban tekepályát csináltak.

Igényes színi előadásokat rendeztek verőcei szereplőkkel (Ocskay brigadérost, Apátlan székelyeket,a Tatárjárás operettet). A verőcei Kálmán Sándor népszínműíró műveit Tóth István református rektortanító rendezésében (Fekete mén, Boletta) mutatták be.

A háború után az épület a község tulajdonába került, Tetejét a fagerendák szuvasodása miatt Vierzner kismarosi ács segítségével lebontották. Az épület 1950 - től mozi és 1969-től könyvtár. A mozit a MOKÉP üzemeltette, majd később egyéni vállalkozás keretében működött. Az épületben jelenleg Könyvtár, a Falumúzeum, és a Verőcei Galéria található

Edvi Illés Ödön (a tudósportrék festője)

1877. március 23. - 1946. június 5.

E Illés Ö.

Edvi Illés Ödön 1877. március 23.-án született a Nógrád megyei Tolmácson. Középiskolái befejezése után a budapesti Magyar királyi Tudományegyetem matematika-fizika szakára iratkozott be, majd 1896-ban, 19 évesen az Országos Meteorológiai és Földmágnességügyi Intézethez került, ahol előbb tiszteletbeli, 1899 március 1-től öt hónapig, mint fizetett kalkulátor dolgozott. Ekkor megjelent néhány cikke az *Időjárás* című folyóiratban és egy német nyelvű tanulmánya is. (Hol van a 0 fokú izoderma) Az *Időjárás* című lap után német nyelven a *Meteorologische Zeitschrift*-ben is megjelentek írása. A teodolit alkalmazása nélkül végezhető felhőmagasság mérésről készült cikke, máig érdekes lehet a légköri jelenségekkel foglalkozó amatőrök számára (*Időjárás* 2. évfolyam 1898). Alig volt 22 éves, amikor váratlanul hátat fordított a meteorológiának. A festészet felé fordult; Münchenben, Párizsban lett festőművész növendék.

Külföldi tanulmányaiból hazatérve hamarosan elismert festőművésszé vált, több kiállításon is részt vett, Téli táj című festményét pedig a Szépművészeti Múzeum vásárolta meg. Az első világháború után főként tájképeket festett. Alkotásainak jellemzői a lágy, összemosódó pasztell színek voltak. A Meteorológiai Intézet megrendelésére ez időtájt készítette el első portréképét is Konkoly-Thege Miklósról az intézet igazgatójáról, majd Steiner Lajosról, Róna Zsigmondról, Fraunhoffer Lajosról és Réthy Antalról is készített portrét, melyek az intézet tanácstermét díszítették.

A festmények közül az első kettő a háború alatt súlyosan megsérült, egy pedig meg is semmisült. Edvi Illés Ödön a második világháború befejezése után 1946.június 5- én halt meg Budapesten.